

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки ОДИН ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0807 4-0237

— Тел. Ж. Н. Союз: ВЕрген 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

НАСТУПНИЙ РІК БУДЕ КРИТИЧНИЙ — ТРУМАН

Нью-Йорк. — На відкритті тринадцятої Конференції Індустріальних Організацій відчитав послання президента Трумана до зорганізовано-го робітництва, в якому він доводить потребу виконання чотирьох життєвих обов'язків для забезпечення миру на землі і вільним народам упродовж наступного року, бо „це буде критичний рік для нас усіх“. До таких обов'язків закликає президент: 1. підняти на високий рівень напруження продукції і навести спосіб проти відновлення інфляції; 2. забезпечити наших приятелів за морем, що вони дістануть від нас усяку допомогу, потрібну для співпраці для тієї самої мети; 3. треба сильно обстоювати втримання даної свободи і працевлаштування; 4. поперед усього нам треба зробити все, що в наших силах, щоб стримати світ від катастрофи загальної війни. Після проголошення таких цілей, сказав Труман у посланні: „Важко було б осягнути згадані цілі, навіть і тоді, коли б ми не ма-

ли опозиції у себе дома. А ще важче буде в наступному році перемогти всяку обструкцію й заколот та фальшиву пропаганду, яку поведуть проти нас... Єдиний шлях для перемоги таких труднощів це стояти разом, працювати разом і тримати наші цілі перед очима та змагати до їх досягнення.“ Конвенція К.І.О. не слухається закликів до ооднаності. На конвенції був присутній особисто директор стабілізації цін Майкел ДіСал, який у своєму привітні остерігав, що „якщо не будуть збільшувати свої частини спільного пирога“, бо це призведе до інфляції. Однак голова резолюційної комісії, Волтер П. Рутер з автомобільної юні, заявив, що К.І.О. не послушається такої політики і від імені комісії заявив, що юні причиняться найбільше до добробуту країни, коли боротимуться за піднесення життєвого стандарту. Він звернувся до Ради Стабілізації Платен, щоб вона перестала втручатися в підписку платен, осягнути через збірні переговори. У тому напрямі зредатована теж і резолюція.

ВАЖЛИВІ ОБОРОННІ НАРАДИ У ВАШІНГТОНІ. Ген. Девід Айзенгавер, під час свого короткого поїзду у Вашингтоні, куди його закликав з Європи президент Труман, відбув наради теж з найвищими оборонними і військовими представниками. На фото: ген. Айзенгавер (в центрі) розмовляв з секретарем оборони Робертом Ловетом (зліва) та головою об'єднаних штабів, ген. Омаром Бредлі.

АЙЗЕНГАВЕР ПОНІВЧИВ РОЗМОВИ В БІЛОМУ ДОМІ

Вашингтон. — Широко розголосена конференція генерала Девіда Д. Айзенгавера, верховного командувача військових сил країн з Атлантичного півночі, з президентом Труманом була поділена на дві частини. Оповідні він мав обід в Білому Дому, де президент мешкає під час ремонту Білого Дому. Обід і розмова тривали з годиною і з цих розмов нічого не подано до прілюдного відома. Справжня конференція над військовими справами відбулася в Білому Домі в присутності президента, генерала Айзенгавера й дванадцяти верховних урядовців з Вашингтону. Вона тривала годину, від 3.15 до 4.15 г. дня. Там обговорено питання про розташування,

про організацію Північно-Атлантичного Пакту і головної альянської квартири в Європі, яку очолює ген. Айзенгавер. Після закінчення конференції генерал сказав репортерам, що тільки Білий Дім може сказати, що було на конференції обговорено. На питання, чи він буде кандидатом на президента, в наступному році, Айзенгавер відповів, що він нікого не уповноважує вести за нього агітацію. У готелі, в якому замешкав Айзенгавер, явився на відвідини між ін. голова Верховного Суду З.Дж. Франк Фред М. Вайсон і радник Білого Дому Джордж Е. Аллен. Про Вайсона говорять, що він мав би стати кандидатом на президента від Демократичної партії.

СЕНАТОР ФЕРГЮСОН ПРО НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

Дітройт. — Минулої неділі головиним промовцем на Листопадівій Святі, влаштованій Філією Українського Конгресового Комітету в Дітройті в Українському Народнім Домі, був сенатор Гомер Фергюсон, республіканець з Мішиген. Сенатор Фергюсон присвятив більшу частину своєї промови боротьбі українського народу за незалежність, почавши від гетьмана Мазепи аж по найновішу добу, коли відродилася на українських землях давня українська держава. Сенатор згадував про сучасний стан в Україні та боротьбу УПА, до-

даючи, що відвідуючи Європу він мав нагоду зустріти білорусів, а теж розмовляти з українськими скитальцями. А до Константинополя прибув якраз тоді, коли в Дарданеллах вискочили з совєтського корабля в море два українські моряки, щоб так вирятуватись з більшовицького пекла. Прикінці сенатор Фергюсон підкреслює, що українська справа є ключовою в боротьбі проти російського імперіалізму. Українську державу незалежність, говорив сенатор, повинні Злучені Держави підтримати і він певен, що вони її підтримають.

ПРОФ. ЛЕМКІН ВИСТУПИТЬ НА УКРАЇНСЬКІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ

АВТОР КОНВЕНЦІЇ НАРОДОВИВІСТВА ДОРАДЖУЄ НЕГАЙНУ АКЦІЮ

Нью-Йорк. — Д-р Р. Лемкін, професор права в Єйльському університеті та автор тексту ухваленої Об'єднаними Націями міжнародної конвенції проти народовбивства, дав свою згоду виступити на великій українській маніфестації в Мангеттен Сентер в Нью-Йорку в найближчу неділю, якщо тільки йому дозволить на це час. Професор Лемкін, справжній автор і піонер міжнародного закону проти найбільшого злочину в історії людства — народовбивства, с в дорозі на сесію Генеральної Асамблеї в Парижі та хвилює зупинився в Нью-Йорку. Якщо б обставини дозволили йому залишитись тут до неділі, він радо виступив би на українській маніфестації та з'ясував би необхідність дальшої акції, щоб ухвалену вже конвенцію перемінити в діючий міжнародний закон і застосувати його проти найбільшого народодовбивства — Совєтського Союзу. В розмові з Редакцією „Свободи“ проф. Лемкін висловив думку, що поодинокі американські групи, зокрема такі, як Український Конгресовий Комітет та американсь-

ко-українське і громадство, можуть в цьому відношенні багато допомогти, як закликати Мульт Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй на теперішній сесії в Парижі, щоб вона „виконала свій обов'язок та застосувала міжнародний закон проти народовбивства відносно Каїна народів — Совєтського Союзу“. Додаючи, що „кожний день проголошує в цій справі є потуранням злочинності“. Треба сподіватись, що американсько-український загал метрополітальних округів масово візьме участь в цій маніфестації, щоб тисячами своїх голосів підтримати цю резолюцію, що буде негайно вислана Генеральною Асамблеєю ООН в Парижі.

АМЕРИКА ЗАКИДАЄ РОСІЇ ЗАЛЯКУВАННЯ ТУРЕЧЧИНІ

Вашингтон. — Департамент стейту висловлює на останню ноту Совєтів до Туреччини, у якій Москва попереджає, що її інтереси будуть порушені, коли Туреччина візьме участь у Північно-Атлантичному Пакті. Америка каже на це, що Росія найперше представляє фальшиво цілі того пакту, а водночас закидає Москві залякування Туреччини в її намірі

В ПАРИЖІ ПОЧИНАЄТЬСЯ СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

АМЕРИКА ВИСТУПІТЬ З НОВОЮ ПРОГРАМОЮ КОНТРОЛІ ЗБРОЇ І ОЗБРОЄННЯ

Париж, 6 листопада. — Сьогодні тут починається шоста звичайна сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, маючи на своєму порядку нарад запропонованих 58 головних і 10 додаткових справ. Вже вчора, напередодні відкриття сесії, з добре поінформованих джерел повідомлено, що Злучені Держави виступлять на цій сесії з далекобачучою мировою програмою, пропонуючи насамперед точну перевірку теперішнього стану і дальшу контролю зброї та озброєння в світі, включно з атомовою бомбою. Кожна країна мала б обов'язок передати Об'єднаним Націям точне звіт-домлення про стан свого озброєння. Ці звіти мала б розглянути окрема комісія, що мала б право перевіряти вірність і точність звітів на місцях в поодиноких країнах. Ці американські пропозиції мали б бути головним предметом наради на теперішній сесії, шостій з черги і вже другій в Парижі. Американську мирову акцію на теперішній сесії мав би почати президент Труман у своєму зверненні до американського народу, яке він виступив завітра по радіо. В своїй промові він, правдоподібно, подасть тільки загальні напрямні, що їх описав доповідь подвійним державним секретарем Дін Ачесон в своїй промові на сесії Генеральної Асамблеї в четвер. Рішення, щоб атомову бомбу включити в загальну контролю зброї, є основною зміною в американській політиці, бо раніше Злучені Держави були проти цього. Ані американські ані інші дипломати не мають надії, щоб ці пропозиції могли бути ухвалені, бо Совєтський Союз ніколи не погодиться на те, щоб будь-яка міжнародна комісія мала право заглянути за залізну заслонку та перевірити, що там діється. Тому теж американську акцію вважається радше за намагання відібрати востанок один з головних аргументів їхньої пропаганди. Британський секретар закордонних справ Ентоні Іден вже заповів, що Британія підтримуватиме американські пропозиції. Французький міністер закордонних справ Роберт Шуман, маючи на увазі американську акцію, заповів „сензаційний розвиток“ на теперішній сесії Генеральної Асамблеї.

ПРОПОЗИЦІЇ НА СЕСІЇ О. Н. Париж. — Напередодні відкриття шостої сесії Генеральної Асамблеї ООН в Парижі в поінформованих дипломатичних колах передбачувалося такі чотири головні пункти в запровадженій великій новій американській мировій програмі: 1. Основною передумовою відпущення на Далекому Сході с замирення в Кореї; 2. Для забезпечення Південної Кореї перед можливим повторенням комуністичної агресії, Генеральна Асамблея повинна створити додатковий апарат, для здійснення нового „плану Ачесона“, який даватиме Генеральній Асамблеї право рекомендувати поодиноким своїм членам вжити збройної сили проти агресії, коли б Рада Безпеки не могла виконати, такої своєї повинності через „вето“ одного з її постійних членів; 3. Переведення в життя „скріпленого“ плану міжнародної контролі атомової енергії, що базується на відомому плану Баруха; невідомо тільки, що Америка розуміє під цим „скріпленням“ того плану; 4. Злучені Держави вважають, що виконання цих трьох перших передумов уможливить Об'єднаним Націям поробити дальші конкретні заходи в справі роззброєння, що мало б початися від звіту кожної країни про стан її теперішнього озброєння та від створення окремої комісії, яка мала б право на місцях перевірити ці звіти.

ПОРЯДОК НАРАД ТЕПЕРІШНЬОЇ СЕСІЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ

Париж. — Шоста сесія Генеральної Асамблеї, що починається сьогодні в Парижі, має на своєму порядку нарад усіх 58 головних і 10 додаткових справ. 15 перших справ — це відкриття, вибір президії, верифікація, вибір комісії, вибір трьох нових членів Ради Безпеки і шістьох членів Економічної Ради, звіти і подібні формальності. На властивому порядку на-

рад є між іншим: міжнародна контролю атомової енергії; проблема незалежності Кореї; загроза для Греції; справа Лібії; загроза в Азії; справа Палестини; допомога в розвитку відсталіх країн; міжнародний договір в справі людських прав; справа евакуації і бездержавних, справа міжнародного права та цілий ряд інших більш-менш формальностей.

ЧЕРВОНІ ВІДКИНУЛИ АЛІАНТСЬКИЙ ПЛАН ПРИСПИЩЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ В КОРЕЇ

Токіо, 6 листопада. — Комуністична делегація на мирових переговорах в Панмунджом в Кореї відкинула сьогодні цей план альянських переговорів. Аліантські пропонували, щоб суперечливу справу демаркаційної лінії, яку безуспішно намагались розв'язати військові підкомісії обох делегацій, відложити на дальший план та продовжувати наради повних делегацій над іншими проблемами, що мали б бути передумовою перемір'я на фронті. Комуністи обстоювали, щоб насамперед вирішити справу демаркаційної лінії й щойно тоді продовжувати дальші наради. — Справа демаркаційної лінії опинилася на „мертвій точці“ — після того, як аліанти й комуністи не могли погодитись по якому боці тої лінії мав би бути район міста Каесонг, до якого мають претензії комуністи, але якого не хочуть їм віддати аліанти, вважаючи це місце „воротами“ до південно-корейської столиці. Після сьогоднішнього наради голова альянської військової підкомісії, ген. Г. І. Годес, заявив, що запропоновані аліантами відложення справи демаркаційної лінії на деякий час та перехід до інших справ є „єдиною мудрою розв'язкою в теперішньому часі“. Він додав, що комуністи на-

де не погоджуються, але ще теж не дали дефінітивної відповіді. Дальші наради комісії відложено до наступного дня, щоб дати комуністам час і можливість основніші обміркувати альянську пропозицію.

ОДНА ЧЕРВОНА ДИВІЗІЯ ПРОДОВЖУЄ НАСТУП НА ЗАХІДНОМУ ФРОНТІ В КОРЕЇ

Токіо. — Червоні війська в одному секторі фронту. В до-теперішніх атаках червоним пощастило здобути і взяти дві альянські позиції. Натомість на східному секторі фронту аліанти зі свого боку перемістили кілька успішних атак, здобувачи терен та завдаючи ворогові великих втрат. На інших ділянках приходило тільки до припадкових сутичок між патрульними відділами. — Низку успішних атак на ворожих військові об'єкти в залізній аліанти на центральному і схід-

ному секторі фронту. В до-теперішніх атаках червоним пощастило здобути і взяти дві альянські позиції. Натомість на східному секторі фронту аліанти зі свого боку перемістили кілька успішних атак, здобувачи терен та завдаючи ворогові великих втрат. На інших ділянках приходило тільки до припадкових сутичок між патрульними відділами. — Низку успішних атак на ворожих військові об'єкти в залізній аліанти на центральному і схід-

АЛІАНТИ ПЕРЕДАЛИ О.Н. СПРАВУ ГОЛОСУВАННЯ В НІМЕЧЧИНІ

до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй з пропозицією, щоб вона встановила міжнародну комісію, яка перевірила б можливість переведення вільних виборів в цілій Німеччині. Три західні великодержави передали в цій справі спільну ноту генеральному секретареві ООН, Трітве Лі, прохаючи, щоб він поставив цю справу на порядку нарад Генеральної Асамблеї. Вмжчасі, державний секретар Ачесон обговорював німецькі проблеми з американським високим комісаром для Німеччини Джаном Дж. Мек-Клосом, та з керівником німецьких справ в державному департаменті, Генрі Вайрдом. Вже раніше Ачесон відбув в цих справах наради з британським секретарем закордонних справ Іденом, а в четвер вони обидва будуть теж наради з французьким міністром закордонних справ, Робертом Шуманом. — Прохаючи поставити справу голосування в Німеччині на порядку нарад Генеральної Асамблеї, західні великодержави назвали цю справу „важливою і наголою“.

до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй з пропозицією, щоб вона встановила міжнародну комісію, яка перевірила б можливість переведення вільних виборів в цілій Німеччині. Три західні великодержави передали в цій справі спільну ноту генеральному секретареві ООН, Трітве Лі, прохаючи, щоб він поставив цю справу на порядку нарад Генеральної Асамблеї. Вмжчасі, державний секретар Ачесон обговорював німецькі проблеми з американським високим комісаром для Німеччини Джаном Дж. Мек-Клосом, та з керівником німецьких справ в державному департаменті, Генрі Вайрдом. Вже раніше Ачесон відбув в цих справах наради з британським секретарем закордонних справ Іденом, а в четвер вони обидва будуть теж наради з французьким міністром закордонних справ, Робертом Шуманом. — Прохаючи поставити справу голосування в Німеччині на порядку нарад Генеральної Асамблеї, західні великодержави назвали цю справу „важливою і наголою“.

В СВІТІ

● Мирову нагороду Нобеля на цей рік присаю анти-комуністичному провідникові французького робітництва Леону Жу, якому закликається рятунку французьких робітничих організацій та робітників від комуністичної пошесті. Жу є у Франції головним об'єктом нападів комуністичної пропаганди. Він є членом Виконавчого Комітету анти-комуністичної Міжнародної Конфедерації Вільних Професіоналів. ● Комуністична делегація на теперішній сесії Генеральної Асамблеї ООН в Парижі очолює жінка Гертруда Секанінова, що є заступницею міністра закордонних справ в комуністичному уряді. ● Південно-корейський президент Чанг заповів, що його країна звернеться до Генеральної Асамблеї на теперішній сесії в Парижі з проханням прийняти її до Об'єднаних Націй. ● Командування американських військ в Європі заповів, що стаціонарна в Німеччині Четверта Дивізія в найближчому часі почне вихід в атомовий війни.

П'ЯТИЙ ВИБУХ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ В НЕВАДІ

Лас Вегас, у стейті Невада. — П'ятий і найсильніший атомовий вибух в теперішній серії вибухів атомової зброї дав сусідам притокку зрозуміти небезпеку нападу атомовою бомбою з повітря. Мілія острогой на 15 мінут перед вибухом поліція кинула ся вигнати на вулиці мешканців домів у деяких місцевостях положених навіть у віддалі 185 миль від осередку вибуху. Вони мали нагоду побачити світло від атомового вибуху і відчутти потрясіння по-

вітря. Це був вибух атомової бомби, скиненої з літака БІ-29 в год. 11.31 перед полуднем з висоти найменше 30,000 стіп. Вид світла й стояв диму вгору був подібний до всіх попередніх. П'ять мінут після вибуху можна було почути лоскіт на чепічас землетрусення в подальших околицях. Кажуть, що останнє висадження в повітря бомби в теперішній серії, а тепер почнуться там правильні військові виправи для перевірки наслідків атомових вибухів.

ВЕРХОВНИЙ СУД ДОБАЧАЄ ТОТАЛІТАРИЗМ У ВИСОКИХ СУДОВИХ ПОРУКАХ

Вашингтон. — Верховний Суд Злучених Держав закінчив деяким урядовим колам сприймання „засад тоталітаризму“ і відкрив шлях для можливого зниження поруки, якої зажадав

суд в Каліфорнії за звільнення арештованих комуністів, заки вони будуть покликани на розправу. Вирішення проголосив голова Верховного Суду Фред Вайсон, заявляючи, що комуністи, як і інші підсудні, управнені до відповідної грошової поруки, хіба що уряд подасть причини, чому має бути складена незвичайно висока порука. Верховний Суд вирішив, що порука висотою \$50,000 не була накладена правильними методами і тому завернув справу до окружного федерального суду Південної Каліфорнії. Це дає спромоту обвинуваченням, домагається нижчої поруки за випущення їх на волю.

Помер І. Левицький, довголітній співробітник друкарні „Свободи“

Нью-Йорк. — Минулої неділі тут нагло помер, проживши 61 рік, довголітній співробітник друкарні „Свободи“, Іван Левицький. Покійний походив із села Багайківці в Зах. Україні. До Америки приїхав в 1910 р. і впродовж останніх 25 років працював в друкарні „Свободи“, в останніх роках при експедиції. Був членом УНСоюзу в 25-тому відділі. Осиротів дітей Митроха й Євгенію та 3 брати і дві сестри. Похорони відбудуться в четвер, 8-го листопада, з похоронного заведення Петра Яреми, в год. 1-й по полудні.

ПІДНОСЯТЬ ПОТРЕБУ НАТАВРУВАТИ РОСІЮ В О.Н. ЯК АГРЕСОРА

Вашингтон, 5 листопада. — Серед урядових кіл дозріває думка поставити в Асамблеї Об'єднаних Націй домагання на-таврувати Совєтську Росію агресором і так прочистити атмосферу для відповідної поведінки супроти неї. Досі подавали різні способи, щоб якось вирішити безупинну пропагандистську війну, ведену Совєтами проти Заходу, однак кожен обминав ясного поставлення справи на світовому форумі. Тепер це може бути полегшене, коли на денному порядку Генеральної Асамблеї О.Н. поставлено справу Кореї й Китаю як теж і справу народодовбивства. По-являються голоси критики супроти самих О.Н. за недостатчу моральної відваги. З уваги, що в своїй промові в середу вночі президент Труман має пригадати на потребу роззброєння світу і контролі атомової бомби, вирінає питання, що зробити на випадок, коли Росія знову відкине „такій план“

В АМЕРИЦІ

● Штучний дощ заборонили для Нью-Йорка, бо внаслідок бурешніх дій поставили в парі з штучним дощем для підвищення стану води в озерах, приїхали шкоди для фермерів в тропіках Каскаді, Н. І. — Фермери золотили претензії на суму \$2,138,510. ● Негр, д-р Р. О'Гара Ланіер вибраний президентом Південного Університету в ослідком Гостон, у стейті Тексас. Він був раніше американським послом до республіки Ліберії в Африці. ● Сен. ген. Айзенгавера, кап. Дісал Д., підписавши до рагня маю-ра. Він служить при армії в гарнізоні Форті Наві, Кентокі. ● Сенатор Перрон, який аргентинського президента, пішла до шпиталю на операцію саме в час, коли мала переїхати на місце керівництво партійних справ перед виборами свого чоловіка. Кажуть, що вона керує ними з шпиталю.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1883

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:
На рік \$10.00
На пів року \$5.25
На три місяці \$2.75

SUBSCRIPTION RATES:
One year \$10.00
Six months \$5.25
Three months \$2.75

Foreign and Jersey City Rates:
One year \$12.00
Six months \$6.50
Three months \$3.50

Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):
One year \$3.00
Six months \$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОВКОЛА АЙЗЕНГАВЕРА

Уся преса розписується широко про прибуття до Америки ген. Давида Д. Айзенгавера, покликаного несподівано президентом Труманом з Європи. Така подія могла б навіть спричинити переполох, бо ж ген. Айзенгавер з верховний командант Аліантських сил в Європі, призначених на оборону Заходу перед совєтським нападом. Але, на диво, особливого зацікавлення його військовою місією нема, хоча сам він виразно підкреслює, що прибув виключно у військових справах, хоча на аеродромі вітали його тільки найвищі військові особистості та хоча він перші свої конференції відбув з Пентагоном. Не зважаючи на те дали пишуть і говорять про ген. Айзенгавера не як військового, а як ентузіастичного кандидата на президентство держави, а це вже політика. Що більше, навіть виключають таку можливість, щоб президент Труман не торкнувся у своїй розмові з ген. Айзенгавером політичних справ і не запитав його, як стосується справа з його президентською кандидатурою. Тільки ті, що стоять ближче президента, представляють цю справу дещо інакше. Вони заявляють, що все це вже давно вирішене між Труманом і Айзенгавером і тепер тільки питання, коли це подати до загального відома.

Як би не було, такий стан довго тривати не може. Чи ген. Айзенгавер кандидатів на президента, чи ні, він с сьогодні дуже впливова особа у військовому і політичному розумінні. Зокрема така сама особа він і в Європі, і там він тепер потрібніший ніж в Америці. Так дивиться на нього цілий вільний світ, який він зумів зорганізувати до спільної оборонної акції. Як знаємо, погодити цей світ у цій важливій справі було дуже важко, але Айзенгаверу це вдалося.

Айзенгавер добре знає свою цінність. Його, як найпопулярнішу нині в Америці особу поставили цілком певно кандидатом на президента як Демократична, так і Республіканська партія. Свого часу сам президент Труман заявив, що він підтримує би Айзенгавера на кожне становище, яке він тільки захотів би мати. Та від цього часу дещо змінилось і покищо виглядає так, що Труман готовий бути кандидатом на повторний вибір президентом. Якщо з Республіканської партії його контр-кандидатом був би сенатор Тефт, тоді його вигляди були б кращі, але зате гірші, коли б замість Тефта кандидував ген. Айзенгавер.

Ці справи назагал внутрішні, чисто американські. Але тому, що Злучені Держави стоять у провіді змагань вільного світу з совєтською агресією, навіть і внутрішні американські справи набувають ширшого значення, зокрема тоді, коли йдеться про голову держави, та це голову з такими широкими правами, які визнає американська конституція президентові. В таких обставинах інтереси Америки та її союзників вимагають, щоб не витрачувати надто багато енергії на різні спекуляції щодо того, хто буде в рядах кандидатів на будущего президента. Хоч дехто думає, що сенатор Тефт поспішився із зголошенням своєї кандидатури, то — на нашу думку — він поступив розумно, бо тим приспівши виснаження і щодо кандидатури Айзенгавера, яке необхідне.

Проте нема ніякого сумніву, що в Петагоні менше цікавилися кандидатурою Айзенгавера на президента, а більше його військовими завданнями, спільною оборонною армією вільних країн та озброєнням, кошти якого довели вже до поважних криз у деяких країнах, як от в Англії.

ГОЛОВИ ПАРТІЙ

Недавно повідомлено, що голова Республіканської партії Гай Дж. Габріелсон буде одним з головних американських промовців на великій українській маніфестації проти російського імперіалізму, що відбувається вже в найближчій неділю, 11-го листопада, в год 2-гій після полудня в Мангеттен Сентер в Нью Йорку. Це дає добру нагоду пригадати значення, працю і впливи голов Демократичної і Республіканської партій у Вашингтоні, тим більше, що їхні ролі набагато тепер великої ваги з огляду на вибори президента країни в листопаді наступного року.

Головою Республіканської партії є — як зазначено — Гай Дж. Габріелсон, а головою Демократичної партії — Френк Е. Макінні, що прийшов на місце Вільяма М. Бойла, молодшого. Які головні завдання голови однієї чи другої партії?

Голова урядової партії, в нашому випадку Демократичної, має трудні завдання. Він є своєрідним посередником і зв'язковим між урядом і публікою, згуртованою навколо партії. Він насамперед дбає, щоб на урядові посади були призначені такі особи, що для партії можуть принести найбільше користі при найближчих виборах. Він влаштовує зустрічі з демократичними сенаторами і конгресменами, інтерв'ює в справі "джабів" для поодиноких осіб, безсумнісно приймає відвідувачів, інтерв'ює в безлічі всяких інших і дрібних справ, є в постійному контакті з керівниками стейтських і менших відділів партії та керує цілим парліментарним апаратом, включно із збіркою фондів на найближчу виборчу кампанію. Немає сумніву, що голова партії має великий голос та вплив на укладання кожної частини політики, особливо у внутрішніх справах, як теж і в закордонних.

Завдання і функції голови Республіканської партії, в цьому випадку Г. Дж. Габріелсона, промову якого почуємо на українській маніфестації в Нью Йорку найближчої неділі, по-

дібно до завдань голови Демократичної партії, хоча дещо трудніші і більше скомпліковані. Це насамперед тому, що він не розпоряджає жадними "джабам", якими міг би нагороджувати певних членів партії. Проте ніхто не знає, чи він їх не матиме після кожних наступних виборів, в яких обидві партії мають однакові можливості добитися перемоги та прийти до влади.

У Вашингтоні Габріелсон є однією з центральних політичних осіб. Щодо його впливів — думки поділені. Одні вважають, що він, як голова опозиційної партії, не може мати таких впливів, як голова Демократичної партії, але інші думають інакше, вважаючи, що демократичний уряд більше прислухується думці республіканського голови ніж свого власного, щоб не стягнути на себе докору, що він не є "фер" у відношенні до опозиції. В закордонних справах впливи голов обох партій є тепер однакові, бо обидві партії ведуть і виступають спільно в цій політиці.

Сам Габріелсон має тепер 60 років та походить з Айови. Закінчивши правничі студії на Гарвардському університеті, він з великим успіхом був своєю адвокатською канцелярією в Нью Йорку, опісля перейшов в індустрію. Свої перші політичні кроки робив в Нью Джерсі, де вже в 1944 році був обраний членом Красного Комітету. В останніх виборах на президента він підтримував кандидатуру сенатора Роберта Тефта. Після виборів критика безупинної кампанії губернатора Дью причинилася до того, що Габріелсон іменовано головою Республіканської партії. За свою працю в партії, яку він виконує три дні в тиждень, не бере жадної винагороди, маючи фінансове забезпечення з своєї промислової компанії Кертедж Гайдрок, та з своєї адвокатської канцелярії. Його виступ на українській маніфестації в Нью Йорку буде замітною подією не тільки в українському, але й загально-американському житті.

На переломі переселенчої акції

Після закінчення воєнних дій другої світової війни виникла проблема, якої не знали попередні війни. Це була проблема так званих втікачів, чи скитальців, яких у передвоєнні роки межам самої Німеччини налічувалося до десяти мільйонів. Справа тих "переміщених осіб" — "Дісплейдс Персонс", як їх офіційно називає американський сенат, стала міжнародною проблемою. Виникло негачно питання безпосередньої допомоги цій великій масі людей. За участю майже всіх держав світу створено міжнародну організацію для допомоги цим жертвам війни при Об'єднаних Націях і з. зв. Юнайтед Нейшенс Ріліф енд Ріабілітейшен Адміністрейшен. Всім акціонерам добре відома велика матеріальна допомога цієї установи, як теж її намагання допомогти цій великій людській масі повернутись на-

зад на свої старі місця поселення. Але — як сказано — ця важлива проблема виникла на міжнародному форумі після закінчення воєнних дій другої світової війни, яка насправді ще не покинута, і це зумовило специфічний характер цієї проблеми. З уваги на те, що в цій великій масі "переміщених" були різні категорії людей; і тих насильно вивезених німецькою господарською політикою; і тих, які втікали перед жахом фронтів; і тих, які з політичних мотивів воліли навіть націоналістичну диктатуру Німеччини від совєтського терору; і тих, які поперез Німеччину шукали контакту з західно-демократичним світом; і врешті мільйони тих, яких зарахували, чи вони самі себе зарахували до німецького народу з уваги на своє німецьке етнічне походження і які мусі-

ли залишити свої колонізаційні пости разом із своєю подоланою армією, — справа розв'язки цієї проблеми не була проста, ні легка. Найпростіша справа була з тими, яким німцями було допомогти переселитись назад на свої давні місця поселення. Але залишилось багато таких, які цієї розв'язки не прийняли. Табори, які створено для тимчасового приміщення цієї маси людей не лише не опорожнювались, але постійно наповнювались щонайновішими пришельцями. Одні міжнародну організацію замінювала друга і ця нова поставила справу скитальців в іншій площині; коли не можна їх переселити на старі місця поселення, тоді треба відкрити для них нові. Відкрились можливості еміграції до західно-європейських, згодом і до заокеанських для соток тисяч вихуканих у мізерне животіння таборан.

Спершу Англія, Бельгія і Франція, а потім далека Аргентина, Бразилія, Чиле, навіть Австралія і Нова Зеландія відкрили свої кордони для цих нужденних людей. Не відмовились від цього роду допомоги жінкам жертвам війни теж і Америка, яка в допомогній акції скитальцям вела домінуючий перед. Законом з 1948 р. американський Конгрес дозволив прийняти до Злучених Держав 341 тисяч скитальців та ще і перевести їх фінансовими засобами міжнародної організації допомоги втікачам — Інтернешенел Рефюджі Організацій. І поплили кораблі, які безперервно перевозили і перевозять тисячі вигнанців різних національностей і релігій, різних станів і віку в цю багату і щасливу країну, яка стала азілем демократичної думки і прапором боротьби всього демократичного світу — проти всіх родів диктатур: національних і класових, червоних і брунатних.

Стоїмо саме на переломі переселенчої діяльності американської держави. Контигент, ухвалений а м е р и к а н с ь к и м Конгресом для скитальців, вичерпався. Вже з кінцем 31 липня 1951 р. так звана Ді Пі Комісія, створена спеціально для нової імміграційної акції З. Д. А., — перестала приймати нові завірення на переселення скитальців з Німеччини, Австрії і Італії. До кінця року повинна бути закінчена сама акція переселення жертв останньої війни.

Але з закінченням цієї акції переселення скитальців — не закінчується уся переселенча акція. Ще в 1950 р. американський Конгрес ухвалив прийняти до ЗДА 54,744 особи етнічно німецького походження, чи, як їх прозвала Гітлерівська Німеччина, "фольксдойче". На основі цього закону вже видано 16 тисяч віз для того роду німців, а 5 тисяч їх уже переселилось до ЗДА. З цієї акції зрозуміла певна політична пропаганда. Новоприбуваючих на цю квоту іммігрантів уже не називають "жертвами війни", але просто втікачами з-поза залізної застави. Недавно прибув до порту в Нью Йорку корабель з великою групою цих нових іммігрантів і їм на зустріч вийшли представники Ді Пі Комісії, американського уряду і навіть у власній особі асистент Президента Трумана Джозеф Фіні з однієї сторони — і представники різних американсько-німецьких організацій з другої та й і створили їм маніфестаційне прийняття,

Україна в Організації Об'єднаних Націй

(З приводу Сесії ОН в Парижі)

6 листопада відкривається сесія ОН. На цій сесії будуть присутні теж "представники України": п. Барановський та інші його товариші. Старого Мануїльського вже не турбують такими дорученнями. Може статися, що Мануїльський буде делегований "репрезентувати" в ОН котрись державу — сателіта, подібно до місії маршала Рокосовського в Польщі. Московські володарі мають буйну фантазію...

Дехто з українців — некоммуністів тіпиться, що, мовляв, Об'єднані Нації, "визнали" Україну. Тому треба пригадати, як і хто вводив Совєтську Україну до Об'єднаних Націй. Про це подав інформацію з Вашингтону відомий журналіст І. Д. Левін ще 30 червня 1945 р. Левін писав:

"Сталін, знаючись нагоду, при закінченні одного засідання, для розмови з Рузвелтом (у Ялті), коли інші американські делегати, з винятком одного залишили залю. Цим винятком був Елджер Гісс, помічник директора бюро для особливих політичних справ Державного Департаменту. При допомозі Совєтського перекладача і г. неприсутності урядового американського перекладача Сталін примусив Рузвелта погодитися на допущення трьох совєтських голосів до світової організації, одного для Совєтського Союзу, другого для України і третього для Білоруської республіки. Президент, у присутності п. Гісса, при кінці дав

уступку, зазначивши, що Злучені Держави Америки вимагали б три голови для себе у Сан Франсіско. Коли президент трохи пізніше зійшовся з іншими американськими делегатами і подав їм новину про своє приватне "порозуміння" зі Сталіном, то це викликало здивування. Деякі делегати робили докори президентові, боючись наслідків в Америці. Тимким голосом Рузвелт, тоді вже дуже хворий, відповів:

"Я знаю, я не повинен би був того робити. Але я був такий утомлений, коли вони на мене напали. Автім, це нічого не змінить".

Як бачимо з цих інформацій, не "засаді Вилсона" чи подібні високі ідеали про волю і оізнаті народів рішили про допущення представників України до Об'єднаних Націй, а тільки бажання "батька народів" — Сталіна, який хотів мати в ОН більше комуністичних голосів.

Своєю роллю дуже зручно "рав" Алджер Гісс, якого засуджено 1950 р. в Америці за "вириспів" та про якого гозорили свідки в час судового розправу як про комуністичного шпiona. Це він поміг Сталінові доказати Рузвелтові, щоб президент погодився на включення Совєтської України Білорусії до ОН. Сталін мав націю: в комуністичному хорі ОН, на приказ Москви, співають комуністичні делегати з України, з Білорусії. Їх голоси змушують московському імперіалізму.

X. M.

в якому брали участь ще й дві оркестри. Голова Ді Пі Комісії Джозеф Гісс назвав у своїй промові цей день днем незалежності для наших пришельців і закликав усіх громадян ЗДА допомогти цій Комісії в акції переселення цієї нової категорії втікачів.

"Ці втікачі — говорив у промові Гісс — це головні вороги комунізму. Всі вони були придані вагою залізної застави у своїх країнах і для них комунізм значить щось далеко більше ніж фраза в газеті."

Але у цій акції звернемо увагу не лише на політичні мотиви. Справа переселення Європи стала актуальною і важливою. 12 мільйонів втікачів у західних районах Німеччини — це велика проблема. Та вона тим більша, коли зв'язки переселення німецьких теренів, де на просторі, рівному степам Індіяна, Огайо й Айова, живе 52 мільйони людей. Проблема ця однаке постійно росте, коли зважаєш факт, що кожного місяця втікає крізь залізну заставу на захід від червоної диктатури 13 тисяч осіб.

Це такі загальні актуалії великої переселенчої проблеми. Для нас і для нашої переселенчої акції важливе те, що акція переселення на основі закону про прийняття так зв. "Ді Пі" до ЗДА для українських скитальців закінчується. Ще до кінця цього року приїде деяка кількість наших людей, які вже мають ашуранси і на цьому цей період переселення для нас закінчений. Але знову треба сказати: не закінчується

на цьому сама переселенча акція і для нас. Ще й тепер є змога виставити ашуранси для деяких категорій людей, а саме: для дітей, які були на ашурансах батьків, а тепер покінчили 21 років життя і потребують самостійних ашурансів; для новонароджених дітей, для осіб, які вже мали ашуранси, але з якихось причин були відлучені, відінені або невалидні через зміну адрес; для мужиків, чи жінок. Крім цього можна ще виставити ашуранси для так званих "поворотців", значить тих скитальців, які колись вихали на контингентові роботи до Бельгії і звідтам повернулись. Справа тих поворотців є обмежена датою 1 червня 1951 р.; значить: хто повернувся до Німеччини перед цєю датою, той може використати допомогу ІРО при переселенні.

Крім тих можливостей переселення для скитальців у Німеччині є тепер змога виставити ашуранси для скитальців в інших країнах, головню в Англії і Бельгії. І знову ж: в Англії користає з допомоги ІРО при переселенні той, кому не проминуло ще 3 роки побуту його в цій країні. В Бельгії нема тих обмежень і акція переселення триватиме до 30 червня 1954 р. з тим однаке застереженням, що після ліквідації ІРО за період треба буде платити самим іммігрантам або їхнім спонсорам.

Окремою проблемою в нашій переселенчій акції є справа переселення колишніх воєнних дивізій "Галичина". У звідлі великої акції, яку вів ЗУ-АДК, досягнуто, що американський уряд згодився прийняти цих людей до ЗДА. Останніми днями ЗУАДК зумів успішно закінчити поладження справи переселення наших дивізійників. На особисту інтерв'ю екзекутивного "директора ЗУ-АДК д-ра Володимира І. Алана, головного директору ІРО п. Кінзлі повідомив його каблетрамою, що ІРО надає право Ді Пі для усіх колишніх членів Дивізії "Галичина". В цей спосіб всі ті дивізійники, які мають ашуранси і ждуть на переселення, зможуть в короткій майбутності прибути до ЗДА.

Та й на цьому не замикаються можливості імміграції. Афідевіти, які завжди були актуальні при переселенні до ЗДА, діють і тепер. Теж і число афідевітів збільшилося і з покінченням акції, переселення на основу ашурансів є більше зростає. Вони мають застосувати (Закінчення на сторони 3)

Володимир Савченко.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ НА ЕМІГРАЦІЇ

(Присвячую св. пам'яті генерала В. Петрова).

3)

"То тут, то там можна було бачити гуртки козакства, що покурюють та оповідають, підкручуючи вуса, про різні випадки з часів боїв на Україні, чи з часів світової війни."

У калішевському таборі була це й юнацька школа, яка підготувала кадри молодих старшин.

Крім того начальники генерального штабу, генерал Петрів, зорганізував штабові курси для підготовки старшин до праці в таборах. За його часів було два випуски таких штабових старшин.

Недалеко від калішевського табору був ще табір Щипорський (км. 1 1/2). Там перебувала за дровами VI-та стрілецька Січова дивізія. Командував нею генштабу генерал-хорунжий Безручко.

Використовуючи н е д а л е к е

скупчення старшинства двох таборів, генерал Петрів влаштував часом воєнну гру: рішальні тактичні задачі на війнах. Пам'ятаю, як генерал Петрів по-мистецьки керував цією воєнною грою. Він давав завдання двом групам старшин, що сиділи в різних кімнатах. Час-від-часу вносили додаткові завдання. Ситуація мінялася, віддавалися все нові й нові розпорядження і т. д. Витворювалася картина правдивої бою на фронті. Між іншим, живо пригадую, як незадовго перед першою світовою війною, в 1913 р. в штабі XIV корпусу в м. Люблін відбувалася воєнна гра. Керував нею командир XIV корпусу генерал Брусилів. Це той генерал, що в 1916 р. на південно-західному фронті прорвав австрійський фронт. Я також брав то-

ді участь у воєнній грі. Коли тепер порівнюю провадження граю генерала Брусиліва і генерала Петрова, то останній безумовно далеко перевищував того російського генерала в умінні провадити воєнну гру.

Допомагали в провадженні воєнної гри в таборі та розробку її такі особи: заступник начальника генерального штабу генштабу генерал-поручник Янушевський, генштабу генерал-хорунжий Куц, я, як перший генерал-квартирмейстер та ще деякі генштабу старшини.

Отже, не вважаючи на несприятливі умови таборового життя за дровами — брак грошей, злиднені харчі — генеральний штаб невтомно працював над реорганізацією майбутньої армії. Покладені були старання, щоб все було своєчасно підготовлено, щоб при сприятливих умовах можна було перевести в життя за планом, що його розробив генеральний штаб. Це на випадок, коли б Армія УНР із-за дровів опинилася на Україні. Малося на увазі не тільки поповнення по мобілізації існуючих частин, але й формування нових

та забезпечення їх всім необхідним для провадження збройної боротьби.

Між іншим, були переглянуті статут та внесені потрібні поправки і доповнення, беручи під увагу досвід великої війни.

Під час перебування генерального штабу в калішевському таборі до нього направляли начальників відділів, які брали участь в поході Юрка Тютюника, а також для допиту повстанських ватажків, що переходили польський кордон. Всіх їх генерал Петрів направив до мене. Після допиту їх всіх, урядовець канцелярії I-го генерал-квартирмейстерства передруковував ці акти на машинці. Таким робом при генеральному штабі збиралося багато цікавого історичного матеріалу про другий зимовий похід. Вагали в генеральному штабі був великий історичний архів. Перед ліквідацією калішевського табору цей архів був вивезений у безпечне місце. Не знаю його долі під час другої світової війни.

*) Табор ліквідований літом 1924 року.

Спокоїне ділове життя українських таборів одного весняного дня раптом було потрясене жахливою, загадковою подією. Сталася трагедія біля дровів Щипорського табору. Маю на увазі убивство генштабу полковника Отмарштайна, начальника повстанського штабу в другому Зимовому поході. Сталася це у ніч з 2-го на 3-тє травня 1922 р.

Пригадую, як відклякає несподівано приїхав до щипорського табору полковник Отмарштайн і зупинився у полковника Сушка, також учасника другого Зимового походу. За день-два до своєї трагічної смерті полковник Отмарштайн завітав до генерального штабу, з метою бачити генерала Петрова. Він заочував у генеральному штабі якраз у той кімнати, що й я. Переночувавши, він знову вернувся до щипорського табору, до полковника Сушка. А незабаром блискавкою долетіла до нашої калішевського табору відомість, що генштабу полковника Отмарштайна забито за дровами біля щипорського табору.

Це сталася в часи мого очо-

лювання 1-го генерал-квартирмейстерства. Генерал Петрів наказав мені піти до того табору й переконалися, чи ця чутка правдива, що я негайно й виконав.

Виявилось, що полковник Отмарштайн дійсно забитий революційними кулями. Тієї нещасливої ночі полковник Сушко з генштабу полковника Отмарштайна вийшли з табору не через браму, де була варта, а через дірку в дров'яній огорожі. Провішши трохи полковника Отмарштайна, полковник Сушко повернувся додому. Незабаром сталася це несамолюбне убивство. Звичайно, зараз же розпочалося слідство, але убивник і до цього часу залишався невиявленим. Ходили балаки на цю тему, робилися різні здогади, але на сто відсотків не можна їм вірити. Одно з певністю можна сказати, що смерть генштабу полковника Отмарштайна була потрібна одному із двох: або полякам або більшовикам. Між іншим, було відомо, що полковник Отмарштайн збирався вихити до Румунії, бо перед першою світовою війною він жив у Басарабії, що в той

час належала до російської імперії. Какали, що він збирався надрукувати якісь важливі документи. І цікаво, що злочинці взяли власні тільки ті документи і більше нічого. (Продовження буде)

ПОПЕРЕДИТИ СВІТ ПЕРЕД СТРАШНОЮ ЗАГРОЗОЮ ЧЕРВОНОГО І БІЛОГО РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ — ЦЕ НАША ПОВИННІСТЬ! ПІДНЕСИТИ ГОЛОС В ОБОРОНІ І НА ДОПОМОГУ НАШИМ БРАТАМ В НЕРІВНІЙ БОРОТБІ ПРОТИ ТОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ В РІДНІЙ УКРАЇНІ—ЦЕ НАШ СВЯЩЕННИЙ ОБОВ'ЯЗОК! ПРИХОДЬТЕ ВСІ В НЕДІЛЮ 11. ТРАВНЯ В ГОД. 2. ПОПОЛУДНІ ДО МАНГЕТТЕН СЕНТЕР ПРИ 311 ВЕСТ 34. ВУЛИЦЯ НА УКРАЇНСЬКУ МАНІФЕСТАЦІЮ ПРОТИ РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ, В ОБОРОНІ АМЕРИКИ ТА ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ!

Д-р Семен Демидчук

ГРОМАДСЬКА ПРАЦЯ ПІД ЗНАКОМ ПЛЯНОВОСТІ

Найновіша масова українська еміграція в Західну Європу перемістилася на масове розселення в закордонні країни в рр 1947-51. Найбільша частина української духовної еліти, яка, по волі чи по неволі, мусить переїхати на себе головну працю для забезпечення тривалості української національної ідеї, опинилася в Північній Америці, а найбільше її осіло в Злучених Державах. З української точки погляду виселення освіченої верстви поза кордони рідної країни це доба в житті нації.

З точки погляду української збірності в Америці приїзд нової української іміграції — це теж початок нової доби, бо це вже третя фаза в історії цієї іміграції. Отже як з уваги на цілість української справи, так і з уваги на українську американо-американську громаду, можна погодитися на погляд, що приходить нова доба, до якої ледве чи хто в минулому готувався.

Ми, що перебуваємо в Америці з часів перед Першою й Другою світовими війнами, як також і наше тут роджене покоління, вважаємо себе американцями українського роду і з точки американських громадян звикли розглядати можливість громадської праці для добра української нації на підставі американських конституційних вольностей. Під цим оглядом ми йдемо слідами інших груп чужо-національного походження, які — йдучи тим шляхом — в багатьох випадках дали навіть початок до згуртування нації на національно-державних організаціях на їхніх колишніх рідних землях. Якщо б кому-сь з новоприбулих похотіло знайти інший практичний підхід до справи допомоги визвольним українським змаганням, то це можна тільки привітати. Однак основна ціль такої праці завжди залишиться та сама: допомога визвольним

записалися на професійні високі студії, а кількість давніх і свіжих імігрантських дітей в середніх школах, з виглядами на наукові стипендії або й приватне чи особисте фінансування студій у високих школах (каледжах, університетах, політехніках, мистецьких школах і т. п.), така велика, що їх під пору не в силі охопити. Все те може швидко українську громаду, що свідоме діяння американців українського роду може перевести в майбутності всі наші теперішні сподівання.

У минулому можна було почути від новоприбулих освічених українців заклик у формі заклику: "Чому піонери українського життя в Америці не склали якогось плану — як не поселення, то хоч плянування зосередження — для українського загалу, щоб у майбутності громадська праця не формувалася на відривку від дій, а на якійсь програмі й під свідомим проводом?" На це можна було почути відповідь: "А чи хто з відповідальних корифеїв у рідному краю подбав заздалегідь про виселення до Америки відповідно підготованих провідників з якимись плянами і з належним матеріальним забезпеченням?" — Отже коли не було такого свідомого плянування в центрі українського життя, то треба хіба дивуватися, як загальномогло зродитися свідоме діяння на еміграції, а з цим і такі надбання, які в теперішній момент існують.

Коли тепер в Америці опинився мозок української нації, то цей інтелект не тільки може, але й повинен подбати за складення плану чи програми праці на американській базі на такий протяз часу, який можна б передбачити на підставі минулого й теперішнього діяння української спільноти в Америці. З кінцем поточного року приїзд нових українських сил буде зупинений. Тому тепер настав час поставити питання: Чи залишити цю громаду і надати їй випадковому діянню, чи краще скласти якийсь план праці з уваги на нову добу? Слідом вирине наступне питання: як раціонально використувати громадські сили, щоб була користь для нашої громади і для найголовніших наших цілей.

Тридцятиліття Українського Вільного Університету минає цього року. Ця знаменна дата — це справжнє свято української вільної науки і культури. УВУ за тридцять років своєї діяльності виховав нові кадри висококваліфікованих українців та творив нові наукові цінності, зосередивши навколо себе найкращі українські наукові сили на еміграції.

Гор Соневичкий

Тріумф українського мистця

Остання пошта з Європи принесла нам найновіші вісті про незвичайні успіхи нашого передового співака, Мирослава Старицького — Міро Скалі в зв'язку з його виступами 12 жовтня у світовій прем'єрі опери Бізе "Іван IV" в Великому Театрі в Бордо (Франція).

Мирослав Старицький (Міро Скалі)

Казали колись римляни: "Габен суа фата лібеллі" — книги мають не раз дивну історію. Це прорісало в книжці й до опери безсмертного французького композитора Бізе "Іван IV". Хоча вже в 25 році життя Жорж Бізе (1838-1875) виставив оперу "Довці жемчугів", яка й досі не сходить з репертуару європейських сцен, хоч окрім того створив низку музичних творів, опер, симфоній, увертюр, то однак він не знайшов підчас свого недовгого життя призначення серед земників: остання опера 37-літнього композитора "Кармен" призначилася на сцені паризької опери, що безперечно мусило спричинитися до передчасної смерті геніального композитора, що в тому самому році.

Оперу про царя Івана Грозного Бізе написав після "Довців жемчугів". І в 1875 році в паризькій опері: йшли вже навіть проби, однак до вистави не дійшло з політичних міркувань. Саме в тому році цар Олександр II прийняв з візиту до Парижа до імператора Наполеона III. Хоча автори лібретта Леруа і Тріанон не підібрали до свого твору такої жемчужини, як життя Івана Лютяного, які могли б чудово характеризувати цю жорстоку історичну постать та закінчили свій текст з "добрим ендінг", проте оперу визнали "неблагонадійною" і вилучили з репертуару. Традиція передувала, що молодий композитор, роздратований цією неадекватною, знизив увесь матеріал, і про оперу так і забули аж у році 1938 (вістоліття уродив Бізе) швейцарський музиколог Вайнгартнер віднаходив манускрипт в державній бібліотеці паризької консерваторії, а відомий сучасний французький композитор Анрі Бюссє випорядкував його, переробив та дописав оркестровку двох останніх картин, які зракувало; партитуру видано тоді в Парижі з французьким і німецьким текстами. В 1944 р. берлінська державна опера підготувала прагматичну твору Бізе. Знову вже йшли проби — і знову нові історичні події стали на перешкоді: в

час кризи націонал-соціалістичної держави Гітлер закрив театр. Щоправда в 1950 р. оперою зацікавився відомий французький артист та директор Великого Театру в Бордо Вонні — Марку і йому остаточно удалося поставити оперу, що мала таку дивну історію.

Автори лібретта цієї опери, що складається з 4 актів в 6 картинах, змінили сюжет з історії московського царства, переносити акцію в рік 1553. Авантюристичний і кровожадний цар Іван Лютяний заганяється з своїми частинами у далекі Кавказ, у край черкесів. Там скоює дочку князя. Її брат Ігор вирушає до Москви, щоб крикливо помститися за сестру. Така основа фабули.

Вистава світової прем'єри пов'язана з спеціальною підготовкою. Дирекція потягує найкращих виконавців, гідних імені великого композитора; адже перших креаторів відзначається в історії музики. Отже коли для ролі Ігора, першого тенора, дирекція намітила чужинця, поспішили протести. Треба було зробити конкурс найкращих тенорів на французьких сценах — і переможцем з його вибором став наш земляк. І справді Мирослав Старицький — Міро Скалі вийшов за своєї ролі з честю. Має певний успіх, критика підкреслює його знаменитий голос, досконалу

На переломі переселенної акції

(Закінчення зі сторони 2)

совання не лише для тих, які не мали статусу Ді Пі, але можуть користуватися з них скитальцями в Німеччині й Австрії, як теж і ті, які вже раз переселилися до Франції, чи Англії, чи теж і до заокеанських країн, і — невдоволені з цього першого переселення — хочуть переїхати до ЗДА.

Близько до справ переселення стоїть для нашого суспільства теж справа залишенців в Європі. Перехід на німецьку економію, ліквідація допомоги ІРО став для цих людей часто трагедією. Залишенці в Європі люди — це в головній частині старші і хворі, які й тому залишилися, що їм їхній вік, чи хвороба не дозволила емігрувати. Допомога для них від нашої громади — це клич дня.

Але ці важливі справи не замикаються сьогоднішнім днем. Коли зважити й те, що світ йде до нового конфлікту і знову виринуть проблеми, які заскочили усіх з покінченням воєнних дій останньої війни, то перед усіма стоїть відвертою дилематою проблема переселення і зв'язана з нею тісно проблема допомоги. Недавно в зборах нашої переселенної і допомогової організації ЗУАДК, яка малими фондами поселила кількадесять тисяч українських імігрантів у ЗДА, один із американських достойників звернув увагу на потребу допомогово-переселенної акції в майбутньому саме для нашого народу. Проблема Далекого Сходу вже й відкрила рубець потреби цієї майбутньої акції і вже — порівняно мале число нових втікачів з другого кінця світу скористало з допомогою ЗУАДК-мітету в переселенні до ЗДА. Є нові листи і нові прохання допомоги з самого центру нової китайської держави.

Та всі ті справи, якими для добра українського народу турбуються навіть не-українці, не зовсім ясні усім нашої громади. Останні збори ЗУАДК-міте-

ДОПОВІДЬ Н. ГОЛУБЕНКА ПРО В. СОСОЮ В Л.М. КЛ.

Ню Йорк. — В найближчу п'ятницю, 9-го листопада, Петро Голубенко матиме в Літературно-Мистецькому Клубі доповідь про Володимира Сосю, українського під-совєтського поета, що' недавно стягнув на себе гнів Москви за вірші: "Любіть Україну". Доповідь відбудеться, як звичайно, в приміщенні Клубу при 149 2-га еверно в год. 7:30 веч.

гру, мистецький смак і велику музичність. Найбільша газета в Бордо "Ля нувель репюблїк" пише: "Міро Скалі вивівав ролі Ігора всіми даними, властивими цій постаті. Він знає мистецтво наростання і сили тону, не вдаючись ніколи до засобів брутальності. Його голосовий орган тенора має найчистіший метал без жодних домішок. Особливо він тріумфував в другій дії.

У зв'язку з скрутною фінансовою ситуацією французьке міністерство під пресією організації мистців заборонило театрам ангажувати чужинців. Довідуючись, що в останній хвилині воно зробило виняток для нашого мистця і дозволило йому надати виступати на французьких сценах.

УКРАЇНСЬКІ СТІНИ КАЛЕНДАРІ

НА 1952

РІК

- У гарних кольорах
- Календаріом друковане українською мовою
- Свята означені чіткими чорним друком

ЦІНА 35 Ц. ОДИН
НА С. О. D. не висилаємо.

Надсилання треба посилати разом із замовленням.

- 2831 Вифлєсска Зіада
2864 Ісус пронос своє Матір
4389 Ісус Добрий Пастир
4416-4418 Св. Ангелі
2868 Христос на Оливній Горі
7720 Коло млина
4356 Матір Божа
4415 Св. Родина
4446 Втеча св. Родина до Єгипту
4441 Дитина при молитві
14438-4438 Ангел Короната
14122-4295 Тайна Вечера
14414-4414 Матір Божа
4427 Фарма
4331 Св. Семейство
Матір Божа (Stabat Mater)
2854
6728 Ісус
14456-4456 Христос Благовістив дити
2944 Христос ходить по воді
4408 Вид стау
4444 Christ the King
14434-4434 Св. Йосиф столяр
2957 Ісус Добрий Пастир
2883 Ісус благословить диточок
14435-4435 Our Lady of Fatima
4347 Miraculous Medal
14427 Вид фарми
14430 Рибалка
14410 На фармі
14449 Колосанка
14423 Весна
14422 Slumber Time

Замовлення слати на адресу:

"СВОБОДА"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

УВАГА! УКРАЇНЦІ КЛІВЛЕНДУ, ЛОРЕЙН, ЛЕЙКВУД ТА ЕКРОН, О.!

Кличемо Вас на

ВЕЛИКУ УКРАЇНСЬКУ МАНІФЕСТАЦІЮ

за визволення України та проти ЧЕРВОНОГО І БІЛОГО московського імперіалізму.

Маніфестація відбудеться

В НЕДІЛЮ, 25. ЛИСТОПАДА 1951
У ЗАЛІ ПУБЛІК АУДИТОРІУМ МУЗІК-ГОЛ.
в КЛІВЛЕНДІ, ОГАІО.

Початок маніфестації в 3-й годині дня.

На маніфестації промовлятимуть визначні українські та американські представники політичного світу і преси. Всі, як один, на велику протестаційну маніфестацію!

Український Загально-Громадський
Маніфестаційний Комітет.

НОВІ РІЗДВЯНІ КАРТКИ

У ФОРМІ КНИЖЕЧКИ З КОВЕРТАМИ

Картки виготовлені на підставі оригінальних візирів М. Анастасівського та інших артистів. Картки є в кольорах з гарними українськими святковими побажаннями.

Є леж картки з релігійними зображеннями.

Ціна одної картки 10 центів.

12 карток за \$1.00 (На картках Анастасівського го опусту нема).

Замовлення просимо слати враз з грішми до Адм. Свободи, 83 Grand St., Jersey City, N. J., витягаючи понижчий купон.

Ім'я _____

Адреса _____

УКРАЇНЦІ МІСТА НЬО ЙОРК ТА ОКОЛИЦЬ!

ТОВАРИСТВО „УКРАЇНСЬКА ЄДНІСТЬ В НЬО ЙОРКУ, Інк.“,
„УКРАЇНСЬКЕ ГУМАНІТАРНЕ ТОВАРИСТВО, Інк.“ та
УКРАЇНСЬКА РАДІО ПРОГРАМА

під проводом П. Задорецького,

щиро запрошують Вас усіх, як Старших так і Молодь, без різниці як довго хто з Вас перебуває у вільній і на правду демократичній Америці, на

Величавий БАЛЬ

що відбудеться :

В СУБОТУ, 10. ЛИСТОПАДА 1951 Р.
(SATURDAY, NOVEMBER 10, 1951)

в прегарно декорованій, просторій та вишній залі

MANHATTAN PLAZA

64-66 EAST 4th STREET, NEW YORK CITY

(bet. 2 & 3rd Ave.)

До танців пригваряватиме всім люблена оркестра НОСИФА ОНПГУРА.

Знаменитий буфет зі смачними домашніми перекусками і здорогими напінками у власнім заряді.

Весела забава з танцями від год. 8:30 вечора до 1:30 рано.

Вступ вже з податком лише \$1.00

На цій балі відбудеться концерт старокрасної „Коломийки“ з двома грошевими нагородами для двох пар, що цей танок найкраще виконають. Зголошення до конкурсу без різниці на вік танцюючих, приймається на балі до год. 10-ї вечір. Про нагороди рішатимуть покликачі „судді“.

За гарну, чесну і веселу забаву ручить: Спільний Комітет.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗУ НА 1952 РІК!

КАЛЕНДАР — АЛЬМАНАХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ НА 1952 РІК!

Новий Альманах УНСОЮЗУ — це велика на 160 сторін книга в мистецькій окладці та на прекрасному папері. В ній, крім календаря на 1952-тий рік із зазначенням всіх українських та американських церковних і національних свят та крім історичного календаря, поміщені такі вірші, оповідання, спомини та статті: Сиген Маланюк: Ісход П. (поєзія); Остап Тарнавський: Монту (поєзія); Л. Машуга: В історичний момент; Д. Галич: Моральна допомога померлим українцям; Іван Смоляк: До нових берегів; В. Барка: Океан (поєзія); д-р С. Демидчук: Слідами українських піонерів; К. Туркало: Процес Спілки Визволення України; М. Босслав: Іх наказ; В. Січинський: Історичний скарб України в Нью Йорку; В. Сосюра: Любіть Україну! (поєзія); Отар: Як перод 175 роками; Г. Герман: Український Народний Союз; д-р С. Баран: В світ за очі; Б. Бора: Я — журавель (поєзія); Я. Сланутчак: 3 поємі „Донька без імені“ (поєзія); А. Драган: Розвиток робітничого руху в ЗДА; І. Кедрич: Нова українська еміграція в ЗДА; д-р І. Раковський: Проф. М. Грушевський у Львові; Л. Луцка: Романи й повісті; Р. Кучинський: Перший стріл з рушниці; Марія Струтинська: Зустріч із людиною; В. Блаватський: Театральне життя у Львові; М. Островецька: Перші польські вибори в Галичині; О. Тарнавський: Подільне життя; д-р Б. Васильев: Книжні лави; Іскр: Новоприбулі; М. Понеділок: Обід собачий; М. Подорожний: Міранда; Д. Кулик: Гречаники; І. Колосів: Американський театр; В. Оренчук: На твердій основі. В тексті кілька ілюстрацій.

Ціна Календаря, не зважаючи на величезні кошти видання, ТІЛЬКИ ОДИН ДОЛЯР! Тому що тираж Календаря обмежений — поспішайте із замовленням! Члени УНС можуть замовляти Календар у своїх Відділах. Безпосередні замовлення вислати разом з грошевою належністю на адресу:

“СВОБОДА”, P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

